

Inimeseõpetus II kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud ja kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- on loov ja ettevõtlik;
- väärtustab inimeste positiivseid omadusi ning positiivset mõtlemist, mõistab inimeste individuaalseid erinevusi ja on erinevuste suhtes salliv.
- teab, millest suhtlemine koosneb, mõistab avatud suhtlemise eeliseid ja ohtusid ning järgib turvalise suhtlemise reegleid;
- on iseseisev otsustaja, seostab otsuseid tagajärgedega. teab, et “ei” ütlemine on võimalus seista oma õiguste eest.
- teab, et ühiskond mõjutab inimest tervikuna, sealhulgas ka tervisekäitumist ja suhtlemist;
- kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus, väärtustab hoolivust, ausust, õiglust, vastutustunnet ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikatena;
- mõistab meediast tulenevaid ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutus oma sõnade ja tegude eest.
- mõistab, et konfliktid on osa elust, teab konfliktide võimalikke põhjusi ja tõhusaid lahendusviise, mõistab erinevate käitumisviiside tagajärgi;
- teab probleemide erinevaid lahendusviise ning mõistab koostegutsemise väärtust;

Inimeseõpetus 5. klass

Ainemaht: 35 ainetundi õppeaastas

Teema: Mina ja suhtlemine. Positiivne mõtlemine.

Õpitulemused Õpilane: • mõistab enesehinnangu olemust; • saab aru, et enesehinnang on osa tema minapildist; • oskab nimetada enda erinevaid omadusi; • mõistab, et ennast saab pidevalt arendada; • mõistab, et tema ise saab suunata oma tegevusi; • õpib tundma oma huvisid ning seostama neid tulevikuga; • toob näiteid enda positiivsete omaduste kohta; • märkab ja toob esile enda ning teiste positiivseid omadusi.	Õppesisu: Enesetundmine. Mina-pilt (kirjeldav ja hinnanguline osa). Enesehinnang. Enesehinnangu kujunemine. Eneseanalüüs. Oma omaduste ja väärtuste selgitamine ja arendamine. Väärtused. Huvid. Võimed. Ettevõtlikkuse tähtsus igapäevaelus ja ühiskonnas. Positiivne mõtlemine. Positiivne enesesisendus. Positiivsed omadused.
Teema: Suhtlemine ja suhted teistega	
Õpitulemused Õpilane: • mõistab suhtlemise olemust;	Õppesisu: Suhtlemise mõiste. Suhtlemise olemus (teise tajumine, teabevahetus, mõjutamine).

• toob näiteid suhtlemise komponentide kohta; • nimetab mõjutamise viise; • eristab mitteverbaalseid ja verbaalseid suhtlemisvahendeid ning analüüsib nende vastastikuseid seoseid; • eristab kehtestavat, agressiivset ja alistuvat käitumist ning mõistab nende käitumisviiside mõju suhetele; • toob näiteid, kuidas eelarvamused mõjutavad igapäevasuhtlust; • demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennast ja teisi kahjustavast tegevusest, kasutades tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi; • selgitab, kuidas enese eest seista ilma teisi kahjustamata; • toob näiteid turvalisest suhtlemisest igapäevaelus, sh internetis ning lahendab õpituatsioonis teemakohaseid probleeme;	Mõjutamine. Mõjutamise viisid (ähvardamine, äraostmine, nõu andmine, kingituste tegemine, vastuteene ootamine, veenmine). Verbaalne suhtlemine Mitteverbaalne suhtlemine. Agressiivne, alistuv ja kehtestav käitumine ning nende mõju suhetele. Kehtestava käitumise viisid. Kehtestava käitumise põhimõtted ja eelised. Ühiskonnas juurdunud uskumuste ja hoiakute mõju inimesele. Eelarvamused. Stereotüübid. Eelarvamuste ja stereotüüpide mõju suhetele. Tõenduspõhised enesekohased ja sotsiaalsed oskused (otsuste langetamine ja probleemide lahendamine; loov ja kriitiline mõtlemine; emotsioonide ja stressiga toimetulek; enesetunnetus - ja, suhtlemisoskus) riskikäitumise (uimastikasutamine ja vägivald) ennetamisel. “Ei” ütlemise viisid, julgus ja tähtsus. Interneti võimalused ja ohud. Turvaline internetikasutus. Vastutus enda sõnade ja tegude eest, s.h internetis. Inimeste erinevused. Erivajadused. Sallivus ja aktsepteerimine. Prosotsiaalne käitumine. Õiglus, vastutus, hoolivus, ausus. Tõhus sotsiaal-emotsionaalne eneseväljendus. Usaldus suhetes. Sõprus. Empaatia. Tunded ja nende tõhus väljendamine.

• mõistab enda vastutust erinevates suhtluskeskkondades; • toob esile arengulisi individuaalseid erinevusi; • mõistab ja nimetab inimeste erivajadusi; • nimetab ja toob näiteid sotsiaalsete oskuste kohta; • mõistab, et kõik tunded on normaalsed • oskab oma tundeid väljendada ennast ja teisi kahjustamata • selgitab ja toob näiteid, miks sõbralik käitumine on kasulik.	Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine.

Teema: Konfliktid ja probleemilahendus

Õpitulemused Õpilane: • selgitab konflikti häid ja halbu külgi; • kirjeldab tõhusaid ja mittetõhusaid konfliktide lahendusviise;	Õppesisu: Konflikt kui suhtepeblem. Konfliktide põhjused, tagajärjed, tõhusad ja mittetõhusad lahendamise viisid. Otsuste langetamine ja erinevate lahendusviiside kaalumise otsustamisel. Probleemide lahendamise viisid, s.h internetis - tõhusad ja mittetõhusad. Probleemilahenduste eelised ja puudused. Koostöö võimalused. Koostöise tegevuse eelised.

- valib õpituatsioonis konflikti lahendamiseks sobiva käitumisviisi;
- nimetab erinevaid probleeme, toob näiteid erinevate tõhusate probleemilahenduste kohta;
- lahendab loovalt ja koostöiselt probleeme ja toob esile erinevate lahenduste eelised ning puudused;
- kirjeldab, kuidas kaaslased võivad mõjutada otsustamist;
- mõistab enda vastutust oma otsuste ja tegude eest.

Kaaslaste mõju otsustele. Abistav ja kahjustav mõju. Grupi surve.

Toimetulek vägivallaga,sh kiusamisega, abi saamise võimalused. Minu vastutus.